

การกลั่นแกล้งทางไซเบอร์และการป้องกัน การฆ่าตัวตายของวัยรุ่น

ไซเบอร์บูลลี่คืออะไร?

การกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ หมายถึง รูปแบบหนึ่งของการกลั่นแกล้งที่ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการกลั่นแกล้ง ผู้อื่นโดยเจตนาและอย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็นการล่อลวงละเมิด ดูถูก หรือกระทำการใด ๆ ที่ก่อให้เกิดความเจ็บปวดหรือความทุกข์ใจแก่บุคคลอื่นการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์มักเกิดขึ้นผ่านทางอีเมล ข้อความโต้ตอบทางโทรศัพท์แพลตฟอร์มโซเชียลมีเดีย ห้องสนทนาออนไลน์ หรือแพลตฟอร์มเกมออนไลน์ (John et al., 2018; Schonfeld et al., 2023) รูปแบบของการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์มีหลายประเภท เช่น การปล่อยข่าวลือ การทะเลาะวิวาททางข้อความ การโพสต์ภาพหรือวิดีโอ การเผยแพร่ข้อมูล การสวมรอย การติดตามทางไซเบอร์ การแท็ก การข่มขู่ และการกีดกันออกจากกลุ่ม (Hinduja & Patchin, 2014; Trbojević & Šikuten, 2022) ด้วยการเติบโตของโซเชียลมีเดียและการปฏิสัมพันธ์ในโลกออนไลน์ในยุคดิจิทัล รวมถึงการใช้งานคอมพิวเตอร์ โทรศัพท์มือถือ และอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ ที่แพร่หลายมากขึ้น ทำให้การกลั่นแกล้งทางไซเบอร์กลายเป็นเรื่องที่พบเห็นได้บ่อยยิ่งขึ้นในปัจจุบัน

ความแพร่กระจายของการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์

งานวิจัยจากประเทศตะวันตกบางฉบับพบว่า การกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ส่งผลกระทบต่อวัยรุ่นจำนวนมากในหลายประเทศ โดยมีอัตราความชุกอยู่ระหว่าง 13.99% ถึง 57.5% (Krešić Ćorić & Kaštelan, 2020; Zhu et al., 2021) ในทำนองเดียวกัน งานวิจัยในจีนแผ่นดินใหญ่ก็ให้ผลลัพธ์ที่ใกล้เคียงกัน โดยพบว่า 44.5% ของวัยรุ่นจีนรายงานว่าเคยถูกกลั่นแกล้งทางออนไลน์ในช่วง 6 เดือนที่ผ่านมา (Rao et al., 2019) ขณะที่งานวิจัยในท้องถิ่นที่จัดทำในฮ่องกงยังพบว่า 30.9% ของนักเรียนมัธยม รายงานว่าเคยถูกกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ในช่วง 3 เดือนที่ผ่านมา (Chen, 2018)

ผลกระทบของการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ต่อ การฆ่าตัวตายและสุขภาพจิตในกลุ่มวัยรุ่น

งานทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบจากประเทศตะวันตกจำนวน 4 ฉบับ พบว่าการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์มีความเชื่อมโยงกับพฤติกรรมทำร้ายตนเองและการฆ่าตัวตาย (Daine et al., 2013; Hamm et al., 2015; Kowalski et al., 2014; van Geel et al., 2014) งานทบทวนวรรณกรรมอีกฉบับหนึ่งยังพบว่า ผู้ที่ตกเป็นเป้าหมายของการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์มีความเสี่ยงต่อการทำร้ายตนเองและพฤติกรรมฆ่าตัวตายสูงกว่าผู้ที่ไม่ได้ตกเป็นเป้าหมาย (John et al., 2018) นอกจากนี้ งานวิจัยอีกชิ้นหนึ่งระบุว่า นักเรียนที่เคยประสบกับการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์มีแนวโน้มพยายามฆ่าตัวตายมากกว่าผู้ที่ไม่เคยประสบถึง 1.9 เท่า นอกจากนี้ ศูนย์ควบคุมและป้องกันโรค (CDC) ได้เปิดเผยเมื่อไม่นานมานี้ว่า 14.9% ของวัยรุ่นในพื้นที่เคยถูกกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ และ 13.6% ของวัยรุ่นในพื้นที่เคยพยายามฆ่าตัวตายอย่างจริงจัง (Hinduja & Patchin, 2010) ผลการวิจัยยังชี้ให้เห็นว่า การกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ดูเหมือนจะเพิ่มความเสี่ยงต่อความคิดฆ่าตัวตายและการพยายามฆ่าตัวตาย ซึ่งทั้งสองอย่างนี้ล้วนเป็นปัจจัยเสี่ยงสำคัญของการฆ่าตัวตายที่สำเร็จ (Schonfeld et al., 2023)

งานวิจัยเชิงประจักษ์ที่ดำเนินการในประเทศจีนแผ่นดินใหญ่มายังแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญระหว่างการตกเป็นเหยื่อของการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์กับความคิดหรือความพยายามฆ่าตัวตายในกลุ่มวัยรุ่นและนักศึกษามหาวิทยาลัย (Jin et al., 2022; Jin et al., 2023; Luo et al., 2018)

ในทำนองเดียวกัน งานวิจัยล่าสุดที่จัดทำในฮ่องกงพบว่า วัยรุ่นในท้องถิ่นที่ถูกกลั่นแกล้งทางไซเบอร์มีแนวโน้มจะมีความคิดฆ่าตัวตายมากกว่าผู้ที่ไม่ถูกกลั่นแกล้งถึง 2.16 เท่า (Chang et al., 2021) ที่น่าสังเกตคือ การสำรวจในท้องถิ่นอีกฉบับเมื่อปี 2022 ยังพบว่า 30.0% ของนักเรียนประถมและมัธยม ที่เคยถูกกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ รายงานว่ามีความคิดฆ่าตัวตายในช่วง 1 ปีที่ผ่านมา (Tung Wah Group of Hospitals, 2022)

นอกเหนือจากการฆ่าตัวตายแล้ว การกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ยังอาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพจิตของวัยรุ่นด้วย (Dehue et al., 2008; Feng, 2021; Vue & Lee, 2020) งานวิจัยจำนวนมากพบอย่างสม่ำเสมอว่า ผู้ที่ตกเป็นเหยื่อมักประสบกับปัญหาสุขภาพจิต เช่น ความเครียด อาการซึมเศร้า หรือความวิตกกังวล และอาจรู้สึกว่าตนเองไร้ค่า โดดเดี่ยว ไร้อำนาจ หรือสิ้นหวัง ซึ่งความรู้สึกเหล่านี้อาจเพิ่มความเสี่ยงต่อการทำร้ายตนเอง หรือแม้กระทั่งนำไปสู่ความคิดหรือความพยายามฆ่าตัวตายได้ในที่สุด (Hinduja & Patchin, 2018; John et al., 2018; Maurya et al., 2022; Singh, 2021)

โดยสรุป ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า การกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ส่งผลกระทบต่อสุขภาพจิตของผู้ตกเป็นเหยื่อ งานวิจัยบางฉบับในช่วงหลังยังชี้ว่า การตกเป็นเหยื่อทางไซเบอร์ถือเป็นปัจจัยเสี่ยงที่สำคัญต่อความคิดและความพยายามฆ่าตัวตาย ดังนั้น ในขณะที่การฆ่าตัวตายมักพบว่าเป็นหนึ่งในสาเหตุการเสียชีวิตอันดับต้น ๆ ของเยาวชนในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา ความเชื่อมโยงระหว่างการฆ่าตัวตายกับการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์จึงแสดงให้เห็นว่า การกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ควรได้รับการแก้ไขอย่างจริงจังในกระบวนการป้องกันการฆ่าตัวตายในวัยรุ่น

การป้องกันและการจัดการการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์และการฆ่าตัวตาย

ประชาชนทั่วไป

ควรมีความรู้และความตระหนักเกี่ยวกับสัญญาณเตือนของการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์และการฆ่าตัวตาย

สัญญาณเตือนทั่วไปของการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์

- พฤติกรรมการใช้คอมพิวเตอร์หรือโทรศัพท์เปลี่ยนไป หรือใช้บ่อยขึ้นหรือน้อยลงผิดปกติ
- รู้สึกวิตกกังวลหรือเครียดขณะหรือหลังใช้อินเทอร์เน็ตหรือโซเชียลมีเดีย
- ปิดหรือยกเลิกบัญชีโซเชียลมีเดีย
- หลีกเลี่ยงการพูดคุยเกี่ยวกับการใช้งานอุปกรณ์ดิจิทัล
- แสดงความไม่เต็มใจที่จะไปโรงเรียนหรือเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม
- ผลการเรียนแย่ลงอย่างเห็นได้ชัด

สัญญาณเตือนทั่วไปของการฆ่าตัวตาย

- สูญเสียความสนใจหรือแรงจูงใจในการทำกิจกรรมที่เคยชอบ
- มีอาการเศร้าหมองต่อเนื่องเป็นเวลานาน
- แสดงอารมณ์โกรธ หงุดหงิด หรือโมโหง่ายผิดปกติ
- มีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงอย่างชัดเจน หรือเริ่มแยกตัวจากสังคม
- มีการกินอาหารหรือเวลานอนที่เปลี่ยนแปลงอย่างมาก ทั้งเพิ่มขึ้นหรือลดลง
- แสดงอาการทางกาย เช่น ปวดศีรษะหรือปวดท้องบ่อยครั้ง
- รู้สึกไร้ค่า หรือไม่มีจุดมุ่งหมายในชีวิต
- ดื่มแอลกอฮอล์หรือใช้สารเสพติดมากขึ้น
- ค้นหาวิธีหรือแหล่งข้อมูลเกี่ยวกับการฆ่าตัวตายทางอินเทอร์เน็ตหรือในหนังสือ
- มีจดหมายลาตาย
- เก็บถ่านยา พกมีด หรือวัตถุอันตรายอื่นไว้เป็นจำนวนมาก

นักเรียนระดับเยาว์วัย

ควรเรียนรู้และพัฒนาทักษะด้านการรู้เท่าทันสื่อดิจิทัล ซึ่งจะช่วยให้สามารถใช้งานเครื่องมือสื่อสารดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประเมินความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูลออนไลน์และอีเมลที่ได้รับ ตลอดจนตอบสนองอย่างเหมาะสมในโลกไซเบอร์

เคล็ดลับในการเสริมสร้างทักษะดิจิทัล ความปลอดภัยในโลกไซเบอร์ และการป้องกันการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์

- หลีกเลี่ยงการเผยแพร่หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล เช่น ชื่อ-นามสกุล เบอร์โทรศัพท์ ที่อยู่ และหมายเลขบัตรประชาชนบนอินเทอร์เน็ต
- ตั้งค่าโปรไฟล์โซเชียลมีเดียให้เป็น "ส่วนตัว" เพื่อป้องกันไม่ให้คนแปลกหน้าเข้าถึง ดาวน์โหลด หรือใช้ข้อมูลส่วนตัวในทางที่ไม่เหมาะสม
- สื่อสารเฉพาะกับบุคคลที่รู้จักในชีวิตจริง และหลีกเลี่ยงการเพิ่มคนแปลกหน้าเป็นเพื่อนบนอินเทอร์เน็ต
- ตั้งรหัสผ่านให้รัดกุม และเปลี่ยนรหัสผ่านอย่างสม่ำเสมอเพื่อปกป้องคอมพิวเตอร์และโทรศัพท์มือถือ

- ติดตั้งและอัปเดตโปรแกรมป้องกันไวรัสและไฟร์วอลล์ในคอมพิวเตอร์และโทรศัพท์มือถืออย่างสม่ำเสมอ เพื่อป้องกันไวรัส แสกเกอร์ และโปรแกรมอันตราย
- หลีกเลี่ยงการเปิดอีเมลที่ไม่รู้จักหรือดูน่าสงสัย รวมถึงไม่เปิดไฟล์แนบหรือดาวน์โหลดโปรแกรมจากแหล่งที่ไม่น่าเชื่อถือ

ในกรณีที่พบเจอการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์หรือมีความเครียดทางอารมณ์

- แจ้งให้สมาชิกในครอบครัวหรือผู้ใหญ่ที่ไว้ใจได้ทราบโดยเร็ว
- ขอความช่วยเหลือจากผู้เชี่ยวชาญทันที

ครูผู้สอน

สามารถให้ความรู้แก่นักเรียนในประเด็นต่าง ๆ เช่น

- ตระหนักถึงการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ และเข้าใจว่าคืออะไร
- รู้ถึงผลกระทบของการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ต่อตนเองและผู้อื่น
- รายงานเหตุการณ์การกลั่นแกล้งทางไซเบอร์เมื่อพบเจอ
- ไม่เป็นเพียงผู้เฝ้าดูเมื่อเห็นการกลั่นแกล้งเกิดขึ้น
- หลีกเลี่ยงการกลั่นแกล้งผู้อื่นทางไซเบอร์ไม่ว่ากรณีใด ๆ

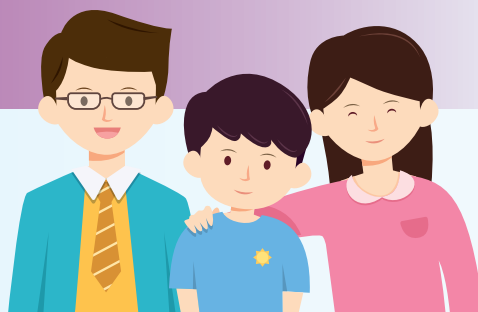

- สอนทักษะการจัดการเมื่อต้องเผชิญกับการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ เช่น ไม่แกล้งแค้น ไม่รู้สึกอับอาย และขอความช่วยเหลือจากผู้อื่นอย่างกล้าหาญ

ผู้ปกครอง

สามารถช่วยเหลือบุตรหลานได้โดยการ

- พุดคุยและรับฟังบุตรหลานอย่างใจเย็น เพื่อทำความเข้าใจว่าเกิดอะไรขึ้น การแสดงความห่วงใยจะช่วยให้พวกเขารู้สึกไม่โดดเดี่ยวหรือสิ้นหวัง
- ช่วยเก็บหลักฐานของเหตุการณ์การกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ เช่น ข้อความ รูปภาพ วิดีโอ หรือสิ่งที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้ในการกระบวนการสอบสวนหากจำเป็น
- รายงานไปยังผู้ให้บริการ เช่น เว็บไซต์ โซเชียลมีเดีย ซอฟต์แวร์เกม แอปพลิเคชัน หรือผู้ให้บริการโทรศัพท์มือถือ เพื่อขอให้บล็อกหรือถอดเนื้อหาที่เกี่ยวข้องออก

- ขอความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่บังคับใช้กฎหมาย หากพฤติกรรมหรือการข่มขู่นั้นเข้าข่ายความผิดทางอาญา
- แสดงความเอาใจใส่เพิ่มขึ้น และสังเกตการเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์ของบุตรหลาน หากสงสัยควรรับขอความช่วยเหลือทันที

หากพบว่าบุคคลใดมีสัญญาณของการฆ่าตัวตาย ควรขอความช่วยเหลือจากแหล่งทรัพยากรในชุมชนด้านล่างโดยด่วนที่สุด

P.4

บริการป้องกันการฆ่าตัวตาย

<https://www.sps.org.hk/>

สายด่วนป้องกันการฆ่าตัวตาย
ตลอด 24 ชั่วโมง:
2382 0000

สายด่วนสนับสนุนสุขภาพจิต

สายด่วนสุขภาพจิตตลอด
24 ชั่วโมง: 18111

‘Open Up’ -

แพลตฟอร์มออนไลน์ให้การ
สนับสนุนด้านอารมณ์สำหรับเย
วชน โดยมูลนิธิฮ่องกงจ็อกกี้คลับ
<https://www.openup.hk/>

Facebook & Instagram:
hkopenup

WhatsApp:
9101 2012 (ตลอด 24 ชั่วโมง)

The Samaritans

<https://samaritans.org.hk/>

สายด่วนหลายภาษาตลอด 24
ชั่วโมง:
2896 0000

ศูนย์สนับสนุนครอบครัว ในภาวะวิกฤต คาริตัส

<https://fcsc.caritas.org.hk/>

สายด่วนช่วยเหลือในภาวะวิกฤต
ตลอด 24 ชั่วโมง:
18288

กรมสวัสดิการสังคม

[https://www.swd.gov.hk/
tc/index/](https://www.swd.gov.hk/tc/index/)

สายด่วน:
2343 2255

The Samaritan Befrienders Hong Kong

<https://sbhk.org.hk/>

สายด่วนให้การสนับสนุนด้าน
อารมณ์ตลอด 24 ชั่วโมง:
2389 2222 (ภาษาจีน)
2389 2223 (ภาษาอังกฤษ)

Youth Outreach

สายด่วนบริการตลอด 24
ชั่วโมง (สำหรับเยาวชนอายุ
8-21 ปี):
9088 1023

หน่วยงานโรง พยาบาล

สายด่วนสุขภาพจิตตลอด 24
ชั่วโมง:
2466 7350

หากต้องการข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาเยี่ยมชมหัวข้อพิเศษ

‘การกลั่นแกล้งทางไซเบอร์และการป้องกันการฆ่าตัวตายในวัยรุ่น’

<https://shallwetalk.hk/en/mental-health-information/cyberbullying-and-prevention-of-adolescent-suicide/>

การกลั่นแกล้งทางไซเบอร์และกา
รป้องกันการฆ่าตัวตายในวัยรุ่น

ชวนคุย

精神健康諮詢委員會
Advisory Committee on Mental Health

衛生署
Department of Health

จัดทำขึ้นในปี 2025

Chang, Q., Xing, J., Chang, R., Ip, P., Fong, D. Y., Fan, S., Ho, R. T. H., & Yip, P. S. F. (2021). Online sexual exposure, cyberbullying victimization and suicidal ideation among Hong Kong adolescents: Moderating effects of gender and sexual orientation. *Psychiatry Research Communications*, 1(2), 100003. <https://doi.org/10.1016/j.psycom.2021.100003>

Chen, J. K. (2018). Cyber bullying among secondary school students in Hong Kong. *The Hong Kong Journal of Social Work*, 52(01n02), 49–62. <https://doi.org/10.1142/S02192462180000500003>

Daine, K., Hawton, K., Singaravelu, V., Stewart, A., Simkin, S., & Montgomery, P. (2013). The power of the web: A systematic review of studies of the influence of the internet on self-harm and suicide in young people. *PloS One*, 8(10), e77555. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0077555>

Dehue, F., Bolman, C., & Völlink, T. (2008). Cyberbullying: Youngsters' experiences and parental perception. *CyberPsychology & Behavior*, 11(2), 217–223. <https://doi.org/10.1089/cpb.2007.0008>

Feng, Z. (2021). Cyberbullying perpetration and victimization among Chinese adolescents. 2021 4th International Conference on Humanities Education and Social Sciences (ICHESS 2021), 1506–1512. Atlantis Press.

Hamm, M. P., Newton, A. S., Chisholm, A., Shulhan, J., Milne, A., Sundar, P., Ennis, H., Scott, S. D., & Hartling, L. (2015). Prevalence and effect of cyberbullying on children and young people: A scoping review of social media studies. *JAMA Pediatrics*, 169(8), 770–777. doi:10.1001/jamapediatrics.2015.0944

Hinduja, S., & Patchin, J. W. (2010). Bullying, cyberbullying, and suicide. *Archives of Suicide Research*, 14(3), 206–221. <https://doi.org/10.1080/13811118.2010.494133>

Hinduja, S., & Patchin, J. W. (2014). *Bullying beyond the schoolyard: Preventing and responding to cyberbullying* (2nd ed.). Thousand Oaks, CA: Sage Publications (Corwin Press).

Hinduja, S., & Patchin, J. W. (2018). Connecting adolescent suicide to the severity of bullying and cyberbullying. *Journal of School Violence*, 18(3), 333–346. <https://doi.org/10.1080/15388220.2018.1492417>

Jin, F., Diao, H., Pu, Y., Tang, Y., Zhang, J., & Wang, H. (2022). Association of traditional bullying and cyberbullying victimization with suicide-related psychological behaviors in high school students in Chongqing municipality. *Chinese Journal of Public Health*, 38(1), 39–46. doi: 10.11847/zgggws1131266

Jin, X., Zhang, K., Twayigira, M., Gao, X., Xu, H., Huang, C., Luo, X., & Shen, Y. (2023). Cyberbullying among college students in a Chinese population: Prevalence and associated clinical correlates. *Frontiers in Public Health*, 11, 1100069. <https://doi.org/10.3389/fpubh.2023.1100069>

John, A., Glendenning, A. C., Marchant, A., Montgomery, P., Stewart, A., Wood, S., Lloyd, K., & Hawton, K. (2018). Self-harm, suicidal behaviours, and cyberbullying in children and young people: Systematic review. *Journal of Medical Internet Research*, 20(4), e129. <https://doi.org/10.2196/jmir.9044>

Kowalski, R. M., Giumetti, G. W., Schroeder, A. N., & Lattanner, M. R. (2014). Bullying in the digital age: A critical review and meta-analysis of cyberbullying research among youth. *Psychological Bulletin*, 140(4), 1073–1137. <https://doi.org/10.1037/a0035618>

Krešić Ćorić, M., & Kaštelan, A. (2020). Bullying through the internet – Cyberbullying. *Psychiatria Danubina*, 32(Suppl 2), 269–272.

Luo, W., Fang, J., & Sun, Y. (2018). The relationship between cyber victimization and suicide ideation of university students: The moderator effect of meaning in life. *Psychology: Techniques and Applications*, 6(4), 211–217. doi:10.16842/j.cnki.issn2095-5588.2018.04.003

Maurya, C., Muhammad, T., Dhillon, P., & Maurya, P. (2022). The effects of cyberbullying victimization on depression and suicidal ideation among adolescents and young adults: A three year cohort study from India. *BMC Psychiatry*, 22(1), 599. <https://doi.org/10.1186/s12888-022-04238-x>

Rao, J., Wang, H., Pang, M., Yang, J., Zhang, J., Ye, Y., Chen, X., Wang, S., & Dong, X. (2019). Cyberbullying perpetration and victimisation among junior and senior high school students in Guangzhou, China. *Injury Prevention*, 25(1), 13–19. <https://doi.org/10.1136/injuryprev-2016-042210>

Schonfeld, A., McNiel, D., Toyoshima, T., & Binder, R. (2023). Cyberbullying and adolescent suicide. *The Journal of the American Academy of Psychiatry and the Law*, 51(1), 112–119. <https://doi.org/10.29158/JAAPL.220078-22>

Singh, M. (2021). Cyberbullying behaviour in relation to depression and suicide among adolescents. *Academia Letters*, Article 1437. doi:10.20935/AL1437

Trbojević, F., & Šikuten, L. (2022). Prevalence, forms, and predictors of cyberbullying perpetration. *Medijska Istraživanja*, 28, 133–154.

Tung Wah Group of Hospitals. (2022). Survey on the Impact of Cyberbullying on Hong Kong Students. <https://icapt.tungwahcsd.org/uploads/file/202211/ec01b1412ff50df10132ba602a6b8971.pdf>

van Geel, M., Vedder, P., & Tanilon, J. (2014). Relationship between peer victimization, cyberbullying, and suicide in children and adolescents: A meta-analysis. *JAMA Pediatrics*, 168(5), 435–442. doi:10.1001/jamapediatrics.2013.4143

Vue, M., & Lee, C. (2020). The impact of cyberbullying victimization on youth suicide: age, race, and sex as predictors of suicidal behaviors. *TRIO McNair Scholars Research Journal*, XXI, 111–117.

Zhu, C., Huang, S., Evans, R., & Zhang, W. (2021). Cyberbullying among adolescents and children: A comprehensive review of the global situation, risk factors, and preventive measures. *Frontiers in Public Health*, 9, 634909. <https://doi.org/10.3389/fpubh.2021.634909>